

KUNTAUUDISTUKSEN MUIDEN HANKKEIDEN ETENEMINEN

Kuntauudistus on kokonaisuus, jonka keskeisiä elementtejä ovat kuntarakennelaki, kuntien valtionosuus- ja rahoitusjärjestelmän uudistus, kuntalain kokonaisuudistus, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki, metropoliratkaisu ja kuntien tehtävien arviointi. Näiden kaikkien tulee tukea toisiaan ja varmistaa tulevaisuuden kannalta riittävän vahvat ja elinvoimaiset kunnat. Uudistus valmistellaan aikataulullisesti siten, että kokonaisuuden pääpiirteet ovat tiedossa rakennelain astuessa voimaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistamista on tarkasteltu erikseen liitteessä 4.

Kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistus

Hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään ja järjestelmän kannustavuutta parannetaan. Valtionosuusperusteiden uudistamisessa tarkastellaan mm. perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntarakenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa.

Arno Miettinen on nimetty valtionosuusuudistuksen selvitysmieheksi maaliskuun loppuun 2014 saakka. Lisäksi uudistuksen valmistelua varten on asetettu tukiryhmä sekä asiantuntija- ja laskentaryhmä, joissa on edustus eri ministeriöistä ja Suomen Kuntaliitosta. Lisäksi tukiryhmässä on jäseniä erikokoisista kunnista.

Tavoitteena on uudistaa kuntien valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelmassa linjatulla tavalla siten, että hallituksen esitys voidaan käsitellä eduskunnassa kevätistuntokaudella 2014 ja uusi lainsäädäntö tulee voimaan 1.1.2015. Selvitysmies esittää alustavia ehdotuksia valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta alkuvuodesta 2013. Lisäksi selvitysmies tekee lopulliset esityksensä valtionosuusperusteiden uudistamistarpeista vuoden 2013 loppuun mennessä.

Kuntalain kokonaisuudistus

Hallitusohjelman mukaan kuntarakenneuudistus muodostaa perustan kuntalain kokonaisuudistukselle. Kuntalain kokonaisuudistusta varten asetettiin 3.7.2012 parlamentaarinen seurantaryhmä, työvaliokunta sekä valmistelujaostot. Valmistelujaostot eli asiantuntijaryhmät koostuvat eri ministeriöiden ja Suomen Kuntaliiton edustajista. Jaostoja on neljä: toimielimet ja johtaminen, demokratia, kunnan talous sekä kunnat ja markkinat. Jaostojen työtä ohjaa työvaliokunta.

Tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon muun muassa uusista kuntahallinnon rakenteista sekä kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä aiheutuvat muutostarpeet. Kuntalain tulee edelleen olla kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta. Uudistuksen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota lähidemokratian kehittämiseen.

Hallituksen esityksen kuntalain kokonaisuudistuksesta on tarkoitus valmistua keväällä 2014 ja lain tulla voimaan vuoden 2015 alusta lukien.

Metropoliratkaisu

Metropolialueella tarvitaan sekä kuntarakenteen muutoksia että jonkin tyyppistä metropolihallintoa. Hallitus selvittää erilaiset vaihtoehdot metropoliratkaisuksi alueen yhteisen suunnittelun ja ohjauksen tueksi erityisesti maankäyttö-, asumisen- ja liikenteen kysymyksissä. Lisäksi selvitetään erilaiset vaihtoehdot kilpailukyvyyn vahvistamiseksi ja segregaaation ehkäisemiseksi.

Työ on käynnistetty kuluvan vuoden heinäkuussa esiselvityksellä, jossa kartoitetaan yhdessä alueen kuntien kanssa metropolialueen tulevat kuntajakoselvitysalueet sekä vaihtoehtoiset mallit metropolihallinnoksi. Esiselvitystä tekemään on nimetty elokuun lopussa kuusi selvittäjää. Selvityshenkilöiden tehtävänä on tehdä ehdotukset niistä kuntajakoselvitysalueista, joilla metropolialueen kuntien tulisi toteuttaa keskinäiset liitosselvitykset. Metropolihallinnon osalta selvityshenkilöiden tulee kartoittaa alueella yhteisesti hoidettavat tehtävät, tehdä ehdotuksensa vaihtoehtoisista malleista päätöksenteon järjestämiseksi sekä ehdotukset rahoituksen järjestämisen vaihtoehdoista. Ehdotus tulee tehdä 31.1.2013 mennessä.

Kuntien tehtävien arviointi

Hallitusohjelmaan pohjautuen valtiovarainministeriö on asettanut kuntien tehtävien arviointityöryhmän, jonka työ päättyy 30.5.2014. Työryhmän työ liittyy kuntauudistukseen, johon liittyen työryhmä tekee ehdotukset uudistuksella luotujen uusien kuntien tehtävistä. Mahdolliset tehtävämootokset valtion ja kuntien välillä tehdään uudistuksen edetessä. Tehtävämootokset toteutetaan hallitusohjelmaan pohjautuen kustannusneutraalisti valtion ja kuntien välillä.

Työryhmä kartoittaa kokonaisuutena kuntien nykyiset lakisääteiset tehtävät ja niiden hoitoa koskevat velvoitteet. Tätä varten on selvityshenkilöksi nimetty ylijohtaja Silja Hiironniemi. Kaikki ministeriöt ja Suomen Kuntaliitto ovat vastanneet tehtäväkartoitusta koskevaan kyselyyn. Syksyn aikana kyselyllä saatua tietopohjaa tarkistetaan ja analysoidaan. Syksyn aikana käydään syventäviä keskusteluja tehtäväkartoituksesta myös kuntien asiantuntijoiden kanssa. Selvitysraportin valmistumisen määräaika on 31.12.2012. Alustavan tiedon mukaan kunnilla on noin 550 lakisääteistä tehtävää. Tämän vuoden loppuun mennessä työryhmä tekee myös ehdotukset kunnille annettavien tehtävien kustannus- ja vaikutusarvioinnin kehittämiseksi.

Hallitus on sopinut kehysneuvottelussa 22.3.2012, että mahdollisuudet kuntien velvoitteiden vähentämiseen ja normien joustavoittamiseen selvitetään. Tehtäväkartoitusta hyödyntäen työryhmä tekee ehdotuksen ministeriökohtaisista tavoitteista tehtävien ja niiden hoitoa koskevien velvoitteiden vähentämisestä ja kuntien ohjauksen yhdenmukaistamisesta ja johdonmukaistamisesta. Tavoitteena on, että työryhmä valmistelee ehdotukset vuoden 2013 alussa Peruspalveluohjelman 2014–2016 ja valtiontalouden kehysneuvotteluja varten.